

Arbetsplan för Lemlands grundskola

2025-2026

Innehåll

Inledning.....	2
1 Verksamhetsidé och värdegrund.....	2
1.1 Målsättningar för läsåret.....	3
2 Skolvisa uppgifter	3
2.1 Elevantal och klasser	3
2.2 Ledning, lärare och personal	4
2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider	5
Lovdagar:	5
3 Trivselstadga	6
4 Undervisningsarrangemang.....	8
4.1 Undervisning utanför skolan	8
4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang.....	8
4.3 Särskilda undervisningsarrangemang	10
4.4 Flexibel undervisning	10
4.5 Undervisning i särskilda situationer	11
4.6 Distansundervisning.....	12
5 Stöd för lärande och skolgång	13
5.1 Allmänpedagogiskt stöd	13
5.2 Specialpedagogiskt stöd	13
5.3 Mångprofessionellt stöd	14
6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet	16
7 Tidfördelning	17
7.1 Kursplaner tillvalsämnen	18
Kursplan.....	19

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

1 Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland. Inför läsåret diskuterar kollegiet hurudan skola vi vill ha utifrån våra egna värderingar samt utifrån den värdegrund som

finns i läroplanen för grundskolan. Vi diskuterar även hur vi skall arbeta för att nå vårt mål. Detta utmynnar i ett gemensamt förhållningssätt som all personal följer. Under läsåret kommer kontinuerliga diskussioner att hållas för att upprätthålla vår gemensamma värdegrund och vårt förhållningssätt. För att lyfta vikten av den gemensamma värdegrunden diskuteras den vid medarbetarsamtal samt vid utvecklingssamtal med eleverna.

1.1 Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret.

Under läsåret 2025-2026 kommer hela Södra Ålands utbildningsdistrikt att inleda ett arbete där extra fokus läggs på läroämnet svenska. Undersökningar visar att elevernas kunskaper inom svenska behöver stärkas. Office365 kommer att introduceras bland såväl personal som elever.

Den nya digitala lärstigen skall implementeras under läsåret.

Vi vill fortsätta stärka VI-känslan genom regelbundna samlingar med hela skolan där vi sjunger tillsammans och elever får hålla ett kort program. Vi har en fadderverksamhet. Vi fortsätter fokusera på välbefinnande, genom att bland annat följa distriktets välbefinnandeplan. Teman som tas upp i Välbefinnandeplanen är styrkor, medkänsla och självkänedom samt resiliens. Även personalens välbefinnande behöver stärkas och det görs genom att ordna olika aktiviteter tillsammans.

I vår skola kommer vi att fortsätta lägga fokus på elevmedverkan, som tangerar välbefinnande. Vi kommer att arbeta för att bibehålla den elevmedverkan vi har arbetat upp i form av till exempel ett aktivt elevråd, elevledda rastlekar samt en redskapsbod för leksaker på skolgården där eleverna får agera utlånare.

Hela personalen inom Södra Ålands utbildningsdistrikt kommer att ha en fortbildningsdag 23 februari 2026. Denna dag håller både skolan och fritidshemmet stängt.

2 Skolvisa uppgifter

2.1 Elevantal och klasser

	<u>Åk 1</u>	<u>Åk 2</u>	<u>Åk 3-4</u>	<u>Åk 5-6</u>	
A	15	17	15	17	
B	15	18	16	20	
C			16	18	
antal	30	35	47	55	Totalt: 167

2.2 Ledning, lärare och personal

Ledningsgruppen består av:

Skolföreståndare Annika Karlsson

Vice föreståndare Mikaela Nordin-Styrström

Lärare Annika Hitonen

Personal:

- Skolföreståndare Annika Karlsson
- Kanslist Jeanette Toivonen
- Skolkurator Marika Alm
- Skolpsykolog Mikaela Karlsson
- Skolhälsovårdare Ellen Hindersson
- Fritidspedagog Anna Nordberg
- Köksansvarig Ann-Charlotte Torstensson
- Lokalvårdare Pille Liiv, Hanna Tronestam
- Lärare åk 1: Patricia Bergroth, Christina Sjöbacka-Bäck
- Lärare åk 2: Josephine Blomster Lillie, Mikaela Nordin-Styrström
- Lärare åk 3-4: Marika Kevin, Annika Hitonen, Johan Alén
- Lärare åk 5-6: Madelene Höglund, Jolanda Gestranus, Dennis Rosenberg
- Timlärare: Katarina Granström, Simon Rosenberg, Annika Karlsson, Ellen Malvina Wickholm, Jeanette Toivonen
- Specialklasslärare: Camilla Häuselmann
- Samordnad speciallärare Veronika Helin

2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider

Höstterminen inleds torsdag 18.8.2025 och avslutas fredag 19.12.2025.
Vårterminen inleds tisdag 7.1.2026 och avslutas fredag 5.6.2026.

Lovdagar:

- Höstlov to-fre 16-17.10.2025
- Jullov 19.12.2025-7.1.2026
- Vinterlov må-fre 16-20.2.2026
- Påsklov to-må 2.4-6.4.2026
- Lov i samband med första maj fre 1.5.2026
- Lov i samband med Kristi himmelsfärdsdag to-fre 14-15.5.2026

Lektionstider åk 1-6

LEKTION	TID	LÄNGD
1	08.30 - 09.15	45 MIN
RAST	09.15 - 09.30	15 MIN
2-3	09.30 - 11.00 eller 09.30-10.30 och 11.00-11.30	90 MIN
Lunch och rast	10.40 -12.00	60 MIN
4	12.00 -12.45	45 MIN
Rast	12.45 - 13.00	15 MIN
5	13.00 - 13.45	45 MIN
Mellanmål	13.45 - 14.00	15 MIN
6	14.00 -14.45	45 MIN

3 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete. Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete. Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning.

Eleven skall fungera tillsammans med andra människor utan att fara illa eller göra andra människor illa. Det betyder att som elev lära sig samarbeta och anpassa sig till andra människors behov och önskningar och samtidigt göra sina egna önskningar och behov tydliga för andra. Demokratins spelregler, samhällets rättsuppfattning och etiska regler skall vara som ett rättesnöre i skolans hela verksamhet.

Skolans ordningsregler:

I vår skola visar vi hänsyn mot kamrater och skolans personal genom att:

Vara en bra kamrat

I vår skola går vi inomhus och pratar med låg röst för att ge andra arbetsro

Alltid tala sanning

Vara tyst när andra jobbar

Vara hjälpsam och artig

Följa tillsägelser från lärare och personal

Visa gott bordsskick när vi äter

På väg till och från skolan använda mobiltelefonen på ett sådant sätt att det inte stör andra.

Använda ett vårdat språk, det vill säga, lämna bort svordomar och fula ord.

I vår skola kommer vi alltid i tid till lektionen genom att:

Direkt gå in när klockan ringer och gå till vårt klassrum

Ha med alla nödvändiga saker till lektionen

I vår skola är vi rädda om våra egna och skolans saker genom att:

Använda sakerna till vad de är avsedda för

Lägga tillbaka använda saker på rätt plats

Berätta för någon vuxen om något går sönder

Förvara egna saker i väskan eller i bänken

Kriterier för ansvar och samarbete			
Kriterier för försvarligt	Kriterier nöjaktigt	Kriterier för bra	Kriterier för berömligt
Eleven kan inte uppföra sig i enlighet med skolans och klassens regler och uppvisar ett respektlöst beteende och har en negativ attityd.	Eleven känner till reglerna, men har ibland svårt att följa dem och uppvisar ibland ett respektlöst beteende.	Eleven följer skolans och klassens regler och tar hänsyn och visar respekt mot andra.	Eleven bidrar aktivt till att upprätthålla arbetsron och trivseln i skolmiljön och bryr sig om sitt eget och andras välmående
Eleven använder ett ovårdat språk.	Eleven använder ibland ett ovårdat språk.	Eleven använder oftast ett vårdat språk	Eleven har ett gott språkbruk
Eleven stör arbetsron och samarbetar inte med andra.	Eleven stör ofta arbetsron och har svårt för att samarbeta.	Eleven ger arbetsro och kan samarbeta med andra.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsron och tar ansvar för att samarbetet i gruppen fungerar.
Eleven missköter sina uppgifter och förströr material.	Eleven glömmer ofta att utföra sina uppgifter och tappar sitt material.	Eleven utför sina uppgifter och tar ansvar för sitt material.	Eleven tar ansvar för och värdesätter sina uppgifter och sitt material.
Eleven är upprepade gånger oärlig eller uppför sig våldsamt eller aggressivt.	Eleven visar för det mesta hänsyn.	Eleven är hjälpsam.	Eleven är pålitlig, hjälpsam och trevlig mot andra.

4 Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

4.1 Undervisning utanför skolan

Verksamhet under läsåret 2025-2026 som genomförs i den mån medel i budget finns att tillgå.

- Studiebesök och studieresor inom landskapet Åland
- Museibesök
- Teaterbesök
- Vimmelfesten för åk 5 i samband med Ålands litteraturdagar
- Stafettfesten i Mariehamn
- Simhallsbesök – simundervisning
- Julgudstjänst, en livsåskådningspromenad utomhus ordnas för de elever som inte deltar i gudstjänsten
- Utfärdsdagar
- Pröva på dagar-idrott

4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar.

Åk 1-2

Den helhetsskapande undervisningen kommer att utgå från de grundläggande färdigheterna läsa och skriva. Eleverna lär sig utveckla och uttrycka egna idéer samt utvecklas till en ansvarsfull medborgare. Eleverna lär sig använda digital teknik som en del av undervisningen.

Kamratskap är en viktig del av undervisningen och skall gå som en röd tråd genom läsåret. Genom samarbete mellan de olika årskurserna utvecklar eleverna sin sociala kompetens. Eleverna arbetar med många olika vuxna och elever i olika åldrar. Vi i åk 1-2 upplever att vi kontinuerligt jobbar med helhetsskapande undervisning. Vi jobbar ämnesövergripande varje vecka i ämnena svenska, bildkonst, musik och idrott. Vi kommer att samundervisa mer under kommande läsår.

Åk 3-4

Huvudtemat för läsåret är **Åland i Norden**. Temat kommer att ingå i de flesta ämnesshelheterna.

Arbetssätten i klasserna överlag utgår främst från tankar om **kooperativt lärande**. Genom att eleverna arbetar genom samarbete och drar nytta av varandras kunskaper hoppas vi öka både våra måluppfyllelser och den sociala kompetensen och sammanhållningen i grupperna. Vi lärare återkopplar bearbetat stoff i alla ämnen för att eleverna ska få en helhetsbild, ”The BIG picture”.

Arbetssätten ska även vara **språkstimulerande**, d v s i mycket hög grad bidra till ett ämnesspecifikt ordförråd (Obs inom *alla* ämnen) genom vardagsspråk-skolspråk-ämnesspråk. Detta vill vi uppnå genom kontext-rikedom, aktivt deltagande/interaktion i diskussioner, språklig stöttning och höga förväntningar på eleverna.

Åk 5-6

Arbetssätten i klasserna utgår från bland annat **kooperativt lärande**. Genom att eleverna arbetar med fokus på samarbete och sociala färdigheter hoppas vi öka både våra måluppfyllelser och den sociala kompetensen och sammanhållningen i grupperna. Vi kommer även dagligen att jobba med klassgemenskap och självkänsla/självförtroende, vilket kopplas till nyckelkompetensen lärande och social kompetens (E). Den helhetsskapande undervisningen kommer att utgå från ”Jag i Europa”. Nyckelkompetenserna som vi fokuserar på är digital kompetens (D) och multilitteracitet (A). Detta arbete sker främst genom frekvent användning av iPads men eleverna får också undervisning i datorhantering. Utöver detta kommer vi också att lägga stort fokus på att utveckla elevernas egna ansvarstagande.

4.3 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Arbetsgången som initieras och förverkligas vid särskilda undervisningsarrangemang är som följer:

- Initiativ till särskilt undervisningsarrangemang tas av vårdnadshavare eller skolan.
- Beslut fattas av skolans föreståndare i samråd med EHG.
- Det särskilda undervisningsarrangemanget planeras och genomförs.

4.4 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i andra lärmiljöer. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Ifall en elev får svårigheter att tillsammans med sina klasskamrater delta i undervisningen på ett för sig själv och andra elever tillfredsställande sätt skall stödåtgärder sättas in av skolan. Dessa svårigheter kan handla om psykosociala svårigheter, aggressivitet mot skolans personal och klasskamrater eller i allmänhet ett aggressivt och utåtagerande beteende.

Följande åtgärder kan sättas in för att hjälpa eleven:

- Stöd av elevassistent/NPF-team för att klara av undervisningssituationer samt kamratrelationer under raster.
- Stöd av speciallärare för att bättre kunna hantera de situationer som eleven möter i skolan.
- Samtalshjälp av skolkurator för att bättre kunna hantera de situationer som eleven möter i skolan.
- Enskild undervisning i den utsträckning som skolan har resurser att erbjuda det.
- Om ovanstående åtgärder inte ger önskat resultat kan undervisning i utrymmen utanför skolan bli aktuell.
- Om inte några av ovanstående åtgärder är tillräckliga kan ett skolbyte, i samråd med föräldrarna göras.

Arbetsgången som initieras och förverkligas vid flexibel undervisning är som följer:

- Initiativ till flexibel undervisning tas av vårdnadshavare eller skolan.
- Beslut fattas av skolans föreståndare i samråd med EHG.
- Den flexibla undervisningen planeras och genomförs.

4.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

Arbetsgången som initieras och förverkligas vid undervisning i särskilda situationer är som följer:

- Initiativ till undervisning i särskilda situationer tas av vårdnadshavare eller skolan.
- Beslut fattas av skolans föreståndare i samråd med EHG.
- Arrangemanget av undervisning i särskilda situationer planeras och genomförs.

4.6 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning. Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lär miljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

Lemlands grundskolas rutiner vid eventuell distansundervisning:

- Pedagogiska verktyg som kan användas är Itslearning samt motsvarande pedagogiska program på elevens ipad.
- Elevkontakten sker via mail och videomöten.
- Vårdnadshavarkontakten sker via Wilma.
- Skolföreståndaren ansvarar för fördelning av personal och arbetsuppgifter.
- Distansundervisning kan ordnas i samband med till exempel pandemilägen

5 Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

5.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

Aktuella åtgärder fylls i på Wilma av klasslärare. Det allmänpedagogiska stödet utvärderas kontinuerligt.

5.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammanlagda insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att

problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

En pedagogisk bedömning upprättas av ansvarig lärare. Efter medgivande från vårdnadshavarna tas ärendet upp i EHG. Den pedagogiska bedömningen ska godkännas av EHG. Skolföreståndaren skriver därefter ett tjänstemannabeslut, som skickas hem. Efter detta upprättas ett åtgärdsprogram (ÅP) inom specialpedagogiskt stöd av ansvarig lärare i samarbete med vårdnadshavarna och speciallärare.

Beslut om specialpedagogiskt stöd gäller så länge behovet kvarstår. ÅP:n uppdateras två gånger per läsår.

Särskilt prioriterade områden är en stödåtgärd som kan tillämpas inom det specialpedagogiska stödet som insats för att eleven ska uppnå målen i den allmänna läroplanen. Detta innebär att man fokuserar elevens lärande på kunskapskriterierna för vitsordet 5 i läroplanen och skalar av det övriga. Eleven ska sträva efter att uppnå mål inom den egna årskursen, dvs ej anpassad lärokurs. De särskilt prioriterade områdena utformas av de undervisande lärarna och skrivs in i elevens åtgärdsprogram.

5.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet. IP färdigställs inom 2 månader efter att beslut om överföring tagits av utbildningschefen.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare för varje möte. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan t.ex. trivselregler och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång och elevrådet kan ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan beslut fattas av utbildningsnämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska vid behov få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Skolan har ett elevråd med representanter från varje klass. Två lärarrepresentanter ingår och sammankallar elevrådet regelbundet och vid behov. Olika skolfrågor som berör eleverna behandlas. Därtill är elevrådet med och planerar samt genomför olika aktiviteter för hela skolan t.ex. glöggmys, rastlekar och tipspromenader.

Lärarrepresentanter läsåret 2025-2026 är Camilla Häuselmann och Åsa Henriksson.

7 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Timfördelning i Lemlands grundskola läsåret 2025-2026

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6
Svenska/svenska som andraspråk	7	7	5	5	5	5	34
Matematik	5	5	4	4	5	5	28
Miljö- och naturkunskap							18
Omgivningskunskap	2	2	4	3	-	-	11
Biologi	-	-	-	-	1	1	2
Geografi	-	-	-	-	1	1	2
Fysik	-	-	-	-	1	1	2
Kemi	-	-	-	-			
Hälsokunskap	-	-	-	-	1		1
Samhällsorientering							10
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	1	1	1	1	6
Historia	-	-	-	1	1	1	3
Samhällskunskap	-	-	-	-		1	1
Konst- och färdighetsämnen							42 (32+10)
Musik	1	1	1	1	1	1	6
Bildkonst	1,5	1,5	2	2	2	2	11
Slöjd	1	1	2	2	2	2	10
Idrott	2,5	2,5	2	2	2	2	13
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	8
Elevhandledning							
TOTALT							138
Tillvalsämnen							4
Tillvalsämne 1							
Tillvalsämne 2							
Tillvalsämne 3							
Tillvalsämne 4							
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	2	2	4
B2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-	
TOTALT	21	21	23	23	27	27	142

7.1 Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

I årskurserna 7–9 ska skolan erbjuda minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras.

Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

Kursplan

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

TILLVALSSTUDIER ÅK 5-6

Syftet med stödundervisningen är

Att stötta eleven i att stärka och fördjupa sina kunskaper inom de olika skolämnena. Få förståelsen för ord, begrepp och specifikt ämnesinnehåll inom de aktuella skolämnena. Eleven ges möjlighet att befästa alternativt utveckla de fyra olika räknesätten enligt elevens behov. Fokus läggs även på studieteknik som eleven har användning av i samtliga läroämnena.

Riktlinjer och arbetsupplägg

Bör utgå från elevens individuella behov. Vikt bör läggas på att uppmuntra och väcka elevens intresse. Funktionella metoder bör individualiseras och användas. Elevens delaktighet uppmuntras.

Centralt innehåll

Studieteknik:

- Minnesstrategier
- Läs- och ordförståelse
- Associationer
- Repetition
- Läsläsningsteknik
- Stöd inför förhör och prov
- Digitala hjälpmedel

Språkutvecklande arbete i svenska och engelska:

- Fördjupande och befästande av ord och begrepp
- Lära sig minnesstrategier för ordinläring och grammatiska regler
- Utveckla språkstrategier

De fyra räknesätten samt problemlösning:

- Befästande alternativt fördjupande arbete av de fyra räknesätten
- Problemlösning
- Prata matematik i grupp och befästa begrepp inom matematik
- Utmaningar i matematik: digitala hjälpmedel för matematikutmaningar
- Fördjupningsuppgifter
- Tillämpa kunskaper i praktiken, tex tabeller och funktioner till kalkylblad